

Strandzonsinventering Allgunnen, juni 2024

En kontroll av vatten och biologi i Kalmar läns näst största sjö

C-J Natur, Fiskerikonsulent Carl-Johan Månsson, på uppdrag av Allgunnens FVOF

2024-07-13

Foton: C-J Natur

Bakgrund

På uppdrag av Allgunnens FVOF genomförde C-J Natur en kontroll av Allgunnens biologi och vatten, 19 juni 2024. Platserna som ingick i inventeringen redovisas på karta nedan.

Inventeringarna var inriktade på växter, musslor och fisk och dokumentation av miljöerna gjordes. Vatten kontrollerades genom mätningar av pH, syrehalter och siktdjup. Med under inventeringen var ordförande i Allgunnens FVOF Lars Fehling och Hans Hellberg, redaktör på tidningen Våra Fiskevatten.

Då Allgunnen är mycket rik på sten så var det mycket svårt att hitta platser där inventeringar kunde göras med lämplig botten.

Vattennivån hade gått ner ca 0,5 m sedan vårflödet några månader tidigare och lågvatten i sjön ligger ca ytterligare 0,5 m lägre. Enligt föreningen är nivåamplituden ca 1 m under ett normalår. Detta kan påverka fiskelek. Kräftor finns i stora bestånd som kan påverka vegetationen. Det talas mycket om att vegetationen minskat vilket kan handla om att kräftorna betar ner växter. Vid ett större provfiske 2022 fick sjön måttlig status, det var en liten fångst totalt sett (C-J Natur, Nätprovfisken i Kalmar län 2022).

Platser som ingick i inventeringen i Allgunnen (Kalmar län) 2024.

Resultat

Plats 1

Vi gick in med båten till en flat sten och lade till. Vass växte längst in mot land. Övriga växter var vattenklöver och topplösa. Stranddelen innehöll pors, björk och tall.

Ett par intressanta noteringar gjordes gällande vattenväxter; en kransalg (slinke) och styvt braxengräs. Båda dessa är krävande och beroende av god vattenkvalitet.

Syrehalten uppmättes till syrerika 10,4 mg/l, temperaturen var 18,4 grader och pH visade nära neutrala, 6,9.

Medeldjupet var ca 0,5 m på lokalen. Det var en hel del trådalger på en yta väster om den flata stenen.

På elfiske fångades tre abborrar, en gers och två gäddor. Gäddorna var 62 och 105 mm. Dessa visar att gäddan leker i området vilket är värdefull kunskap. Gersen var 105 mm och abborrarna mätte 120 mm, 123 mm och 115 mm.

Typisk strandzon i Allgunnen med större sten.

Plats 2

Område på frivatten. Djupare del, ca 11 meter mellan yta och botten. Här mättes siktdjupet till 1,7 m (samma siktdjup som vid provfisket 2022). Syrehalten var god och temperaturen visade en väl omblandad sjö. pH visade 6,8.

Nivå	Syrehalt (mg/l)	Temp (grader Celsius)
Yta	9,6	19,2
1 m	9,6	19,0
2 m	9,9	18,8
3 m	9,8	18,6
4 m	9,8	18,4
5 m	10,1	18,3
6 m	10,5	18,0
7 m	10,7	17,6
8 m	11,3	17,4
9 m	12,8	17,2
10 m	12,8	17,1

Plats 3

Efter mätningen på djupare vatten så åkte vi in till Sandvik för att hitta lämplig botten för musslor. Längst in i viken hittade vi sand och lite fastare botten. I området växte gul näckros. I ett område med fastare sediment hittades 4 ex av äkta målarmussla, 63-92 mm i längd samt 3 ex av allmän dammussla, 54-66 mm i längd.

Fin liten vik med sandbotten.

Skyddsvärd natur vid Allgunnen med gamla tallar som har spår i barken från reliktböck.

Plats 4

I denna vik dominerade gul näckros, vass och mjukare sediment av grövre detritus. Vattenväxter som hittades var vattenbläddra. Äkta målarmussla fanns även här, ett ex på 72 mm hittades. Större dammussla hittades 3 ex av, 83, 95 och 110 mm.

Tätare vegetation finns i vissa skyddade delar.

Bedömningar

Utifrån inventeringen då styvt braxengräs, kransalg (slinke), vattenbläddra och sedan tidigare noterade notblomster (C-J Natur, 2022) så bedöms växtsamhället till god status. Detta är liknande resultat som erhöles vid en inventering 2008 (Länsstyrelsen Kalmar). Den gången noterades 7 olika bedömningsarter. Vi hittade flera typiska arter/signalarter och vid en riktad makrofytinventering skulle antalet arter säkerligen bli fler och utvecklingen bedöms vara stabil över tid. I närliggande Uvasjön genomförde C-J Natur en inventering 2023. Denna sjö fick även den god status men som helhet ser det bättre ut i Allgunnen än i Uvasjön. Även i Uvasjön finns ett mycket starkt kräftbestånd.

Utmaning i Allgunnen är att hitta lämpliga områden för att inventera växter och fisk. Fler områden bör eftersökas kommande år och fler punkter bör ingå i inventeringen. Att kransalger fanns i sjön var positivt och flera platser med den rödlistade arten äkta målarmussla visar att sjön är skyddsvärd. Troligen finns det mer att hitta i sjön i och med att den är stor, svårtillgänglig och det är få genomförda inventeringar som handlat om vattenmiljöerna. Att genomföra fler strandzonsinventeringar är prioriterat kommande år.

Det var få fynd av fisk men de mindre gäddorna visade att lek skett i norra delarna, vilket är bra kunskap. Stenbotten gjorde det svårt att prova strandnot.

Det finns vegetation på olika nivåer, både högre vegetation och undervattensvegetation. Detta visar att sjöns kräftor inte har betat ner allt i sin väg. Det är dock svårt att uttala sig om hur trenden sett ut och troligen har den viktiga undervattensvegetationen minskat. Undervattensvegetationen, som bidrar till syre, föda åt fiskar och skapar varierade bottenmiljöer, är viktigt att dokumentera och följa upp kommande år.

C-J Naturs sammantagna bedömning är att Allgunnen fungerar bra och att inget i inventeringen sticker ut som påvisar något sämre förhållande.

Notblomster överst är en art som finns och ska finnas i Allgunnen. En kransalg (*slinke*) underst är tillsammans med den äkta målarmusslan ny värdefull kunskap.

Bildserie

Gädda, årsunge.

Trådalger/grönalger i området på den norra inventeringsplatsen (plats 1). Algerna indikerar att näring är i omlopp och att det på alla sätt är viktigt att begränsa näringen ut till sjön.

Tre exemplar av allmän dammussla överst och därunder fyra exemplar av äkta målarmussla. Notera skalformen och skalfärgen som är viktiga bestämningskaraktärer.

Gädd- och gösfiske ute på sjöns djupare delar. Att få in fångstrappor via IFiske är viktigt och att genomföra undersökningar av miljögifter i fisk kommande år. Allgunnen är idag en av regionens mest populära fiskesjöar.

Våra Fiskevattens redaktör Hans Hellberg fotograferar en av Allgunnens flaggskepp, den äkta målarmusslan.